

T A
T N S
I U N
O F KUUKIRI

Artiklid

lk 2
Harutame lahti
värvilise tantsu-
lõngakera

lk 4
Balletiõpetajana
Palestiinas

lk 7
Premiere 2013
esitleb:
Triin Marts ja
Helena Krinal

Lavadel

lk 10
Ees ootamas
esietendused

lk 11
Lugemiseks

Tantsust mõeldud
ja kirjutatud

lk 12
„Baroki olemuse
kajastumine
barokklavateoste
nüüdisaegsete
interpretatsioonide
koreograafias”

Uudised lk 14

Kalender lk 17

n° 24 — 01. 2013

Väljaandja
Eesti
Tantsuhariduse Liit

Toimetaja
Evelin Lagle

Graafiline disain
Jaan Sarapuu

Artiklite õigekeel
on artiklite autorite
vastutusel.

ISSN 2228-2254

9 772228 225008

HARUTAME LAHTI VÄRVILISE TANTSULÕNGAKERA

Inna Sulg / Tantsuõpetaja, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia kehatöö lektor

Mul on juba pikemat aega keerelnud peas hulk tantsuõpetuse ja tantsu(kõrg)haridusega seotud mõtteid, millest tahaks rääkida. Iseeneses mõeldes tundub kõik selge, kuid kirjapanek on keerulisem, sest sõna must-valgel võib mõista nii ja naa. Olen tänulik Tantsuinfo Kuukirja toimetajale, kes on mind tagant torkinud. Kirjutamisega viivitamise taga on olnud kohati kartus, et minu arusaam tantsuõpetajast ja tantsuõpetusest täna on ehk liiga erinev üldistest arusaamadest, liiga vanamoodne, mitte nii „kaasaegse tantsu“ võtmes. Teisalt jälle sügisene kogemus TLÜ magistritega, mis oli väga positiivne, ja Silvia Purje artikkel* annavad kindlust kirjutamiseks. Sille Kapperi artiklis õhku visatud küsimustele** tahaks lisada kui lapsevanem mõtte rahvatantsu õpetamise kohta koolis. Esitan küsimuse miks? Mitte eesmärgiga eitada rahvatantsu õpetamise vajadust, vaid et mõtestada rahvatantsu õpet olemuslikult. Kas seda tehakse eesmärgiga osaleda tantsupidudel, mille tulemus on tantsude(järjekorra) õppimine või on see meie juurte ja tänase rahvakultuuri edasikandmine? Või Sille artikli viimane küsimus rahvatantsuharrastuse tervislikkuse osas. See võib olla nii ja naa, oleneb õpetaja teadlikkusest inimese kehaga töötamise seaduspärasustest, harrastatava liikumisvaldkonna eripärast jne ... ja neid küsimusi võib püstitada palju ning ilmselt on aeg küps vastuste otsimiseks ... sest tantsukultuur & -kunst Eestis on viimase paarikümne aastaga teinud läbi suure arengu ja muutuste protsessi. 20 aastat on ühtaegu pikk ja lühike aeg. Kultuuri- ja haridusprotsesside osas on see lapsesammud, kuid nagu inimese täiskasvanuks kujunemisel on määrav roll beebi-lapseelal, siis nii ka eelnimetatud protsesside osas. Ja minu tunnetuses on protsessid jõudnud just nii kaugemale, et tekkinud küsimused ootavad vastuseid ja protsessid lahtimõtestamist.

Minu eesmärk ei ole siin ja praegu kõiki neid küsimusi püüda püstitada vaid pigem hakata otsast lahti kerima lõngakera, kus on segunenud palju värve, ja ikka üks värv korraga.

See paarikümne aastane periood, milles oleme olnud, on tegelikult äärmiselt põnev muutuste – arengute aeg, toonud rohkelt uut meie Eesti tantsumaastikule. Minu jaoks on see olnud ja on jätkuvalt uue õppimine, tantsu avastamine ikka uuesti ja uuesti läbi erinevate tahkude. Ma olen saatusele tänulik, et minu kõrval olid noored, kellega koos tegime moe- ja tantsukooli, omamata mingeidki teadmisi ühe kooli struktuurilistest alustest või majanduslikku ettevalmistust jne... Olen tänulik Eve Noormetsale ja ikka ka saatusele, et nüüd juba (vist) 20 aastat õpetan praeguses Viljandi Kultuuriakadeemias. Kui ma tol ajal ei oleks läbi juhuse sattunud Viini Sommeranzwocheni seminaridele, ei oleks ma sattunud ka Viljandisse. Ja tegelikult sai kõik alguse Priit Raua juhitud TIKE tegevusest tol perioodil. Ja ma olen õnnega koos,

et paralleelselt kõrgkoolis õpetamisega on jäänud ka side huvihariduses tantsu õpetamisega Pärnus WAF tantsukoolis ja praegu Gabrieleles, kus võtsin vastu väljakutse töötada 3-6 aastastega. Ja olen tantsuõpetaja olnud juba 35 aastat. Pidasin vajalikus pisut enda tausta välja tuua, kuna minu kogemus ja töö on kujundanud minu nägemuse tänasest tantsuelu seisust ja tantsuõpetajaks olemisest.

Et mõista protsesse, peab aeg-ajalt tagasi vaatama. Kui vaatame tagasi ümmarguselt paarikümne aasta taha, siis sinna jääb nõukogude pärand rahvatantsu, karakteritantsu, balleti, nn liikumisrühmade, estraaditantsu ja peotantsuga. Minu kogemus sellest ajast ja minu kooliajast ei viita teadmiste kehast, ei püstitatud küsimusi kuidas ja miks, oli vaid tee, pinguta jne... Tants oli meelelahutus ning füüsiline tegevus ja kõrgkunst vaid balletiteatrite näol.

Mis on tants täna? Arvan, et enne, kui süveneda tantsuõpetaja / koreograafi / kaas-aegse tantsu etendaja harimise teemadesse oleks oluline lahti mõtestada just see lihtne (?) küsimus.

Mina näen tantsul täna palju tahke: * meeldiv füüsiline tegevus * füüsilist ter- vist toetav tegevus * emotsionaalset olemist, väljendusvabadust toetav tegevus * koordinatsiooni, rütmitunnetust jm arendav tegevus * tants kui kunstivaldkond * tants kui loovust arendav tegevus * tants kui interdistsiplinaarne kunst * tants kui kultuuri kandja (rahvakultuur, kõrgkultuur, noorte kaasaeg-tänavakultuur, Eesti oma kaasaegne etenduskultuur) * tants kui sport

Kui vaadata, mida meil küll tantsustuudiotel, -koolides, -rühmades õpetatakse siis on pilt ju uhke: rahvatants, jazz-, moderntants, ballett, show-, kaasaegne-, loov-, tänavatantsud oma mitmekesisuses, kõhutants, flamenco, võistlustants ja ilmselt veelgi enam.

Loodan, et väga kriitilised lugejad andestavad minu ehk kohatist ebatäpset nime- tamist. Kogu selle loetelu kohale tahaks ma aga tõsta inimese keha ja kehakeele – ehk siis kaks nähtust, mis minu arusaamise järgi on alustalad sellele tantsumaail- ma mitmekesisusele. See, millist tantsu me õpetame, määrab ära nõuded õpetajale. Kuid inimese keha võimalused liikumiseks ja keha liikumisvõimekuse arendamine on ikka ühed ja samad olenemata sellest, mida me õpetame. Erinevad on küll nõu- ded kehale ehk siis see, kuidas keha kasutatakse. Seega on oluline tantsija füüsilise arendamine vastavalt tantsukeele vajadustele. Tantsuõpetaja peab oskama seada eesmärgi, hinnata tantsija füüsilist võimekust ja valida teed tantsijatele konkreet- se liikumisekeele õpetamiseks. Oluline on teadmine, et keha jaoks on (uute)liikumis- mustrite õppimine protsess, mis vajab aega. Alustasin enda mõttekäiku just sellest küljest, sest noorte tantsukunsti õppima pürgijate keheline valmisolek ja võimekus ei ole just kõige ootuspärasem. Siinkohal tuginen mitme aasta kogemusele üliõpi- laste vastuvõtul ja koolitantsu žürii töös osalemisele. Selle teema juurde tulen põh- jalikumalt järgmises Kuukirjas.

Käesoleva artikli lõpuks aga püstitaks küsimuse: kas tantsuõpetaja on tantsija?

* vt Silvia Purje artiklit
"Kõrgharidusega tantsuõpetajaks – aga kuidas?"
Tantsuinfo Kuukirja detsembri numbrist (Toimetaja)

** vt Sille Kapperi artiklit
"Küsimusi rahvatantsust mõtlemiseks"
Tantsuinfo Kuukirja detsembri numbrist (Toimetaja)

BALLETIÕPETAJANA PALESTIINAS

Helena Krinal

Möödunud aasta sügisel viibisin kolm kuud Palestiinas vabatahtlikuna, et õpetada balletti ja kaasaegset tantsu. Teoks sai see MTÜ Ethical Linksi korraldatud projekti raames, kus neli vabatahtlikku aitavad kohalikul teatril loomingulist õpet korraldada. Lisaks minule on projektiga seotud ka Paula Salurand (TÜ VKA tantsukunsti vilistlane 2012), Mari-Liis Eskusson (TÜ VKA tantsukunsti IV kursuse tudeng) ning Karl Saks TÜ VKA vilistlane 2009). Projekti toetab EV välisministeeriumi Arengukoostöö programm.

Agu Sihvka kombel kõik ausalt ära rääkides, pean alustama sellest, kuidas ma Viljandi Kultuuriakadeemia viimasel kursusel õppides enne tantustundi tantsuklasside ees igavlesin. Nagu ikka, rippus seal samas stendil viimane Tantsuinfo Kuukirja number ja mõtlesin, et mis seal ikka, viskan siis pilgu peale. Seal see siis oligi, viimastele lehekülgedele oli poetatud väike nupuke üleskutsega, et otsitakse vabatahtlikke balletiõpetajaid Palestiinasse. Kõik need korrad, kui endalt küsin, et miks just Palestiinasse, siis põhjus ongi siin. Ei midagi enamat, kui juhus, et mul oli igav, et võtsin kätte Tantsuinfo Kuukirja, leidsin sealt vastavasisulise kuulutuse ja pikemalt mõtlemata vastasin sellele. Ent selle juhuse tulemusel leidsin end üheksa kuud hiljem keset räpast tolmust palavust. Olin päralt jõudnud Palestiina pealinna - Ramallah'sse.

Sinna minekut pole ma veel kordagi kahetsenud ja seal pole ülemäära ohtlik. Ülemäära selles suhtes, et elamine kipub surmaga lõppema nii ehk naa ja šansid et seesamune aeg minuni varem jõuab, on Eestis ja Palestiinas minu kogemuse järgi küll sama suured. Vähemasti eestlase vaatevinklist vaadatuna. Seega, tasub kohe alguses peast pühkida kõiksugused ettekujutused pidevast sõjaolukorrast, pommi-dest, tapmistest ja terroristidest. Jah, elu on seal mõnes mõttes keerukam: tööpudus on suur, välismaale saab sõita ainult kutsetega, hinnad on kõrged ja igas peres on mõni inimene, kes on sealse konflikti tõttu oma elu kaotanud, aga elu vajab ka seal elamist. Nagu igal pool mujal, on ka Palestiinas inimestel vaja armuda, abielluda, lapsi sünnitada ja neid üles kasvatada, pidusid pidada, nutta ja naerda, vanaks jääda ja lapselapsi põlvel kiigutada. Täpselt samamoodi, nagu igal pool mujal, on ka seal lastel vaja lapsepõlve ja erinevaid huvisid. Siinkohal tulingi mängu mina, et pakkuda kohalikele lastele võimalust tantsida ja tantsu õppida.

Andsin tantsutunde Al-Bireh linnas, mis on nüüdseks Ramallah'ga kokkupõimunud linn. Seal elavad natuke konservatiivsemad palestiinlased. Väga paljud neist on muslimid (võrreldes Ramallah'ga, mis ajalooliselt on kristlik linn ja kus siiani elab üsna suur kristlaste kogukond, mis olemuselt on euroopalikum ja vabameelsem).

Täpsustan siinkohal, et võrdusmärki araablase ja muslimi vahele panna on veidi ülekohtune. Palestiinas kohtasin ma nii muslimitest kui ka kristlastest araablasi, rääkimata siis araablastest, kes end ühegi usuga tugevalt ei seo ning end pigem spiraalseteks kui usklikeks peavad. Usk pole seal tabu. Usk on Palestiinas pigem argine asi. Samas tulenevad sellest ka teatud eelarvamused mõningate nähtuste suhtes, millega tasub arvestada. Näiteks Al-Bireh linnas, kus paljud inimesed on muslimid, suhtutakse tantsu teatava ettevaatlikusega, mis enamasti tähendab seda, et nad pole harjunud vaatlema tantsu kui kunstiliiki ja keha kui esteetilist väärtust. Mis aga ei tähenda, et sellega tutvumine neile huvi ei pakuks ning et neid eelarvamusi kummutada poleks võimalik. See võtab lihtsalt natuke aega ja kannatust. Teisest küljest, kohalik rahvatants - dabkhe - on äärmiselt populaarne ning paljudele peredele on auasjaks, kui perepojad ja -tütred tantsivad.

Mina õpetasin 8 – 13 aastastele tüdrukutele balletti ja 16 – 18 aastastele kurtidele poistele kaasaegset tantsu kogukonnakeskuse tüüpi organisatsioonis “Orient & Dance Theatre”. Mõlemad kogemused olid mulle kui õpetajale äärmiselt meeldejäädavad ja arendavad.

Balletiõpilasi oli mul vahelduva eduga kahest kaheksani. Kuigi nende avatust, temperamenti ja häbelikkuse puudumist arvestades oli enamuse ajast tunne, nagu oleksin tegelenud kahekümne lapsega. Nad ei olnud kasvatamatud või üleannetud, neil oli lihtsalt nii palju energiat ja soovi kõike, mida nad kogevad ja näevad või teha suudavad, minuga jagada. Ja nad ei lasknud end sugugi segada sellest, kas nende poolt jagataval üleüldse mingisugune seos balletitunniga sisuga oli. Seega, koosnesid balletitunnid pool aega balletist ja pool aega mängudest, seletamisest, igasugu trikkide demonstreerimisest ja naermisest. Muidugi polnud õpetamine vaid pidu ja pillerkaar. Oli tunde, pärast mida ma tundsin, et olen õpetajana täiesti läbikukkunud, et temperamentide erinevus, keelebarjäär ja ehk ka minu kogenumatus seavad mulle piirid, millest kaugemale ma ei küündi. Ent neile järgnesid tunnid, kus nägin suurt edasiminekut, kus õpilased rüsesid suures pundis, et mind kallistada, kus nad hõiskasid, kui väga neile ballett meeldib ja kui tore neil on. Ma liikusin nende kolme kuu jooksul end analüüsides ja enda tegevusele hinnanguid andes ühest äärmusest teise ning lõppkokkuvõttena saan öelda, et see kõik tegi mind õpetajana kordades tugevamaks, enesekindlamaks ja samas ka lihtsamaks. Ma ei lähe enam närvi iga apsaka pärast, kui kõik ei toimi nii, nagu ma seda oma peas ette kujutasin, kui mõni tund lähebki täiesti mahakandmisele ja tuleb tunne, et tahaks nutta. Ouline on kõige selle keskel jääda õpetajana inimeseks. Hingata sisse, hingata välja ja olla olemas õpilastele just sellisena, nagu too hetk nõuab. Nagu ütles minu õppejõud Anu Sööt TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiast: “Senikaua, kui sa ise närvi ei lähe ja ei vihasta, on ju kõik korras.”

Lisaks balletitundidele õpetasin kaasaegset tantsutehnikat kahele kurdile poisile. Nende tundide alguses olin pabinas. Mul polnud eelnevalt ühtegi kokkupuudet

vaegkuuljatega, viipekeelt ma ei osanud ja mul polnud õrna aimugi, kuidas nad minusse suhtuvad. Kõik minu hirmud kadusid esimese tunniga. Mul pole kunagi olnud nii osavaid ja leidlikke õpilasi. Enamus õpet toimus klassikalisel “õpetaja näitab ette, õpilased teevad järgi” viisil ning üsna pea sain ma aru, et mul pole vaja liikumist aeglasemaks võtta ega eraldi suurt midagi ette näidata, kuna nende tähelepanemise ja detailide märkamise võime olid nõnda suured. Kui oligi vaja midagi täpsustada või mõningaid printsiipe seletada, siis selgus, et me kõik olime väga soravad keha-keeles. Nendelt poistelt õppisin ma seda, et piirid, mis meid ümbritsevad, on meie endi poolt loodud. Tegelikult on kõik võimalik! Tundide käigus õppisin ka kohalikku viipekeelt ning viljaka koostöö tulemusena valmis meil lavastus “Lost & Found In Translation” (“Tõlkes leitud ja kaotatud”), kus tegelesime tõlkeprotsessi ja tähendustega, mis selle protsessi käigus tekivad, muutuvad ja kaovad. Lõpptulemusena “kõnelesid” poisid lavastuses kaasaegse tantsu kehakeeles ja mina sama lugu kohalikus viipekeeles, publikul oli võimalik kuulata loo jutustust ka inglise, eesti ja araabia keeles.

Kolm kuud vabatahtlikuna Palestiinas muutsid minu elu ja seda täiesti argisel ja igapäevasel moel. Ma ei muretse enam nii palju. Esimesed nädalad Palestiinas tegid mind närviliseks, kuna mitte keegi ei pidanud kokkulepitud aegadest kinni ega mõelnud kuigi palju ette. Plaanid muutusid pidevalt, nii, et lõpuks loobusin ka ise plaanide loomisest. Ja endalegi üllatusena avastasin, et elu oli kuidagi lihtsam. Natuke ülekohtuselt üldistades julgen väita, et eluga toimetulemiseks on laias laastus kaks võimalust: ettemõtlemine (eestlased) ja järelmõtlemine (palestiinlased). Ettemõtlemine tähendab, et valmistan end ette erinevateks juhtumisteks, et mul on olemas plaan A, plaan B, plaan C jne. See annab mulle kindluse, kui midagi ennenägematut juhtub, ei löö see mind rivist välja, vaid olen kohe valmis uues olukorras hakkama saama. Järelmõtlemine tähendab, et tegutsen plaani A järgi ja kui midagi peaks juhtuma, võtan aja maha, mõtlen muutunud olukorra üle järele ja teen siis vastavad otsused; mõtlen siis välja plaani B. Mõlemad võimalused on eluga hakkamasaamiseks suurepärased ja toimivad. Ettemõtlemise puhul kulutan rohkem aega ettevalmistamiseks ning ettenägematute olukordade ilmnemisel suudan kiiresti ümber orienteeruda. Järelmõtlemise puhul kulutan vähem aega ettevalmistamiseks ja rohkem aega ümber orienteerumiseks. Ainult et alati ei pruugi midagi juhtuda. Võib juhtuda, et plaan A toimib ning pole vajadust plaani B või plaani C kasutamiseks. Seega, olen püüdnud igapäevaselt vähem ette muretseda ja pigem tegeleda olukordadega siis, kui nad kätte jõuavad. Et mitte ülemäära kulutada enda kõige väärtuslikumat vara - aega. Ja ma olen märganud, et olen igapäevaselt natuke rahulikum. Kui kummaline, et pidin minema keskkonda, mis lämmatab kuumuse, räpasuse ja lärmiga, et siis õppida rahulikkust.

Projekti kohta enam saab lugeda aadressilt:

<http://www.ethicallinks.org/vabatahtlikuks-palestiinasse/>

PREMIERE 2013 ESITLEB: TRIIN MARTS JA HELENA KRINAL

Juba viiendat aastat korraldab Sõltumatu Tantsu Ühendus uute koreograafide sarja Premiere. Premiere'i sarja valitud tantsukunstnikel avaneb võimalus saada esimehe kogemus tantsulavastuse väljatoomisel. Läbi aastate on Premiere'i lavastused olnud julged, omanäolised, värskete ideede ja teostustega. Premiere'iga saavad koreograafid end tutvustada ning luua pinnase edasiseks kunstnikutööks. Varasemalt on Premiere lavale toonud teiste seas tänaseks tunnustatud tantsukunstnikud Karl Saksa ja Jaan Ulsti. Karl Saksa Premiere-sarjas etendunud "Tšuur" pälvis 2010. aastal teatri aastaauhindade parima tantsulavastuse tiitli.

Sellel aastal astuvad Premiere'i sarjas üles kaks värskelt Viljandi Kultuuriakadeemia lõpetanud noort koreograafi - **Triin Marts ja Helena Krinal**. Järgnevalt saavad Triin ja Helena omavahel vestelda ja teineteist tutvustada.

Triin: Kus asuvad su tantsulised-loomingulised juured?

Helena: Mu tantsuloomingu juureotsad asuvad kindlasti H-studios (praegune Just Tantsukool) ja selle poolt korraldatavas tantsufestivalis Futuré. Seal alustasin ma tantsuga lähemalt tutvumist ja sain turvaliselt "läbi luua" äärmiselt naiivsed filosoofilised, sotsiaalsed ja armastusest nõretavad tantsukesed. Viljandi Kultuuriakadeemiasse õppima minnes ja juuri edasi kasvatades oli mul selle kogemuse najal hulga kindlam edasi töötada. Küllap vist seetõttu, et olin enne Viljandit üsna palju tegelenud koreograafia kui paikapandud liikumiskombinatsioonidega, jõudsin ülikoolis õppides üsna kiiresti sellisest koreograafiakäsitlusest loobumiseni ja mind hakkas pigem huvitama koreograafia kui argine ja funktsionaalne liikumine ning füüsiline suhtlus, mille asetasin lavale läbi improvisatsiooniliste ülesannete.

Märkasin üllatusega, et lavastused hakkasid justkui iseseisvalt elama ja mulle endale rohkem mõjuma. Praegu tagasi vaadates tundub mulle, et sealt saigi alguse minu mõju-armastus. Et hindan tantsu juures rohkem mõju kui tähendust.

Helena: Kus sünnib sul looming ja kuidas?

Triin: Suuremas jaos ikka peas ja piltidena ning enamasti on neil piltidel ka füüsiline olemus - mitte konkreetset liigutused, vaid pigem tunne, mida liikumine peaks tekitama. Lisaks tean kohe ka asukohta ja suunda ruumis. Sõnad, mõtted, koreograafia ja kõik muu võivad olla enne ning võivad tulla pärast, kuid tuumaks on ikkagi tajulised pildid, millega saan mängima ja katsetama hakata.

Triin: Olid äsja 3 kuud vabatahtlikuna Palestiinas - kas see kogemus mõjutas mingil moel ka su loomingut?

Helena: Soovitan kõigil mõnda aega harjumuspärasest erinevas kultuurikeskkonnas (st võimalikult kaugel Euroopast ja üleüldse läänelikust maailmast) elada ja nii kunstniku kui inimesena areneda. Seal saab õppida ennast tundma. Kui on õnne, juhtub võõrsil sääraseid hetki, mida kogedes tuleb tõdeda, et "kõike võib juhtuda". Mõne aja pärast mõistad selle mõtte võlu - kui "kõik võib juhtuda", siis "kõik on võimalik!" Ja ükskõik, kui naiivselt ja peepvainulikult motiveerivalt see kõlab, siis selle mõttega loksus minul päris palju asju mõtlemises paika. Mõtetest kadus üleliigne müra. Tegeledes selle vähesega, mis mõtlemises alles jääb, jõuad päris toredate tulemusteni. Mina näiteks leidsin seal olles suuna, mida mööda ma järgmised 20 aastat käia proovida tahan. Kunstnikuna.

Helena: Kas Mats Ek või Sasha Waltz? Miks?

Triin: Sa ikka teadsid, mida küsida - mõlemad on lemmikute hulgas. Eki oskus lavastada ja koreograafiline käekiri on võrratud, aga kui valima peab, siis Waltz. Tema loomingus on palju inimlikkust ja mitmekesisust, sealjuures sisu ja vormi mängu ning vaatamata tantsuteatri suunitlusele ka palju abstraktsust.

Triin: Mis on sinu jaoks lemmik osa tantsulavastuse loomisprotsessis?

Helena: See on see etapp, kui kohutav kaos ja juuste peast kiskumise faas on möödas. Imeväl hakkavad erinevad tükid kokku klappima ja proovis tantsijaid jälgides hakkab mu sees tiirlema ja pöörlema emotsioonide ja tundmuste torm. Kõige usumatum hetk on see, kui miski, mida ma ise loon, hakkab mind mõjutama nii, nagu ma seda ealeski ette ei osanud kujutada.

Helena: Alates sügisest oled hoopistükkis maalitudeng. Kas/kuidas mõjutab maalikunst sinu tantsuloomingut?

Triin: Ma olen väiksest saati tegelenud paralleelselt tantsu ja kujutava kunstiga. Kindlasti see mõjutab mind. Või pigem, nad on omavahel seotud ja mina olen nendega seotud. Tajun maailma visuaalselt, nii saan ma asjadest aru, nii jäävad need meelde, nii tekib uus looming. Nagu tantsuski, on maalikunstis kompositsioon - rütm, intensiivsused, erinevad kvaliteedid, potentsiaalid. Minu looming on minu looming, tants ja maal on erinevad võimalused, tehnikad või pigem tehnikate kogumid, mille kaudu luua.

Triin: Viis märksõna, mis iseloomustavad sinu jaoks head tantsulavastust.

Helena: Vaakum, nauding, inimlik, loojat-ennast-kottiv, vist?

Helena: Miks soolo iseendale?

Triin: Natuke uudishimust, päris palju tulenevalt tööst endast, võibolla terake ka edevusest ja soovist iseenda mugavust häirida.

Triin: Kirjelda oma emotsioone seoses Premiere 2013 osalemisega.

Helena: Nagu Ameerika mäed. Kardad ja naudid ja põed ja pabistad ja samas on põnev ning turvaline.

Helena: Kui sa peaksid valima ainult ühe (muidu sured), siis kas tehnika või improvisatsioon? Miks?

Triin: Improvisatsioon - selles võib ju ka tehnikat olla? Tegelikult saab ka tehnikas improvisatsiooni olla. Ellujäämise nimel valin improvisatsiooni, kuna minu jaoks on selles rohkem loomingulist vabadust, on võimalik tegutseda ja püüelda näiteks soorituse poole ning samas saab soovi korral ka loobuda kõigest. Õhku on rohkem.

Triin Martsi "Kirke" ja Helena Krinali "LULU JA MARU" esietenduvad 12. veebruaril kell 19:00 Okasroosikese Lossis.

EES OOTAMAS ESIETENDUSED

HIUMAA TANTSUFESTIVAL: MAIT JOORITS + KARL SAKS + CID PEARLMAN

Esiendus: 21. jaanuar kell 19:30 Kanuti Gildi SAALis

Järgmised etendused: 22. 01 Kanuti Gildi SAALis

Enam infot: <http://www.saal.ee/event/568/>

UUTE KOREOGRAAFIDE SARI PREMIERE 2013: TRIIN MARTS "KIRKE" & HELENA KRINAL "LULU JA MARU"

Esiendus: 12. veebruar kell 19:00 Okasroosikese Lossis

Järgmised etendused: 13.02 / 15.02 / 16.02 Okasroosikese Lossis

18.02 Tartu uues Teatris

Enam infot: <http://stu.ee/lavastused/Premiere-2013/>

LUGEMISEKS

kedjaTallinna töötoad tantsust kirjutajatele + arvustus

Maike Maiste blogi / 27.12.2012

Septembris võtsin ma osa Põhja- ja Baltimaade tantsukunstnike kohtumisest kedjaTallinn 2012. Mõned ajad tagasi lubasin, et ma annan ülevaate selle raames toimunud töötubadest, millest ma osa võtsin. Mina valisin oma nurgaks tantsust kirjutamise. kedja alaprogrammi Writing Movement, mis lükati ametlikult käima just kedjaTallinn kohtumisel, raames oli võimalik osaleda mitmes töötoas, mis keskendusid tantsust kirjutamisele, kriitikale ja kriitikutele.

Keisri uued rõivad

Heili Einasto / Sirp / 21.12.2012

Tundub, et kaasaegne kunst on viimasel ajal ärgitanud meedias elavat mõttevahetust. Kõrvu olnud novembrinädal Vitebskis ja Renate Valme esietendunud „Pung” tõstatasid küsimusi „kaasaegsusest” koreograafias.

Mõtted inspireeritud Heili Einasto artiklist “Keisri uued rõivad”

Maike Maiste blogi / 31.12.2012

20.12.2012 Sirbis avaldatud Heili Einasto artikkel „Keisri uued rõivad“ oli selline haruharva esinev artikkel, mis kõigutas mind (ja ka väga paljusid teisi) nii mitme koha pealt, et ma lihtsalt ei saa jätta (ka) paberil sõna võtmata.

Tallinna Tantsuteatri päkapikkudeta jõulud

Heili Lindepuu / Mürileht-online / 17.12.2012

Tallinnas Hopneri majas tuleb 19. ja 21. detsembril ning 18. ja 19. jaanuaril ettekandmisele Dmitri Harchenko tantsulavastus „Jõulud. Viimast korda“, mis jutustab läbi tantsu, video ja löökpillide lugusid inimese tungist ebausupoole.

Fine5 Tantsuteatri lugu

Heili Lindepuu / Teater Muusika Kino / November 2012

Tuntud, tunnustatud, liikumispõhine, modern-nüüdis, järjepidev, kvaliteetne – need on peamised epiteedid, mida lausutakse, kui juttu tuleb Fine 5 Tantsuteatrist. Käesolev artikkel on minu kui tantsupraktiku ja –teoreetiku subjektiivne kõrvalpilk kahekümneaastase teatri ajalikku, tänapäeva ja tulevikku.

Sissetöötatult turvaline ja otsinguline uus:

mõtteid tantsufestivalidelt „Baltic Bubble” ja „Hommik 2012”

Evelin Lagle / Teater Muusika Kino / November 2012

Sügis on olnud Eesti nüüdistantsu sfääris tihe. Ei läinud kaua mööda Augusti tantsufestivalist, kui ees ootas juba kaks uut rahvusvahelise tähtsusega ettevõtmist: Põhjamaade tantsuvõrgustiku kedja suurkohtumine „kedjaTallinn“ ja festival „Hommik 2012“.

Rituaalide äratamine**Kaia Ostak / Teater Muusika Kino / November 2012**

Kohe pärast suviseid festivale tõi Fine 5 tantsuteater ühe õhtu raames lavale Tiina Olleski ja René Nõmmiku kaks tantsulavastust. Suvisele esietendusele lisaks paiskab "Püha kevad" sügisehakul vaatajad hoopiski kevade müstilise jõu kütkeisse, mille järel viib "Mandala" meditatiivse rituaali teekonnale.

Wellness for Performers / Lugemist tantsijatele ja tantsuõpetajatele**Dr. Linda H. Hamilton**

Dr. Linda H. Hamilton on etenduskunstide psühholoog, kes jagab tantsukunstnikele näpunäiteid, internetiallikaid ja raamatuviiteid, et tantsida tervelt, kaua ja oma tegevust nautides.

„BAROKI OLEMUSE KAJASTUMINE BAROKKLAVATEOSTE NÜÜDISAEGSETE INTERPRETATSIOONIDE KOREOGRAAFIAS”

Saile Johanna Langsepp

Oma seminaritöös tegelesin küsimusega, kas nüüdisajal loodud liikumiskeele kaudu kajastub barokkteoste tänapäevastes versioonides baroklikkus ning kuidas ja milliste vahenditega on teostes baroklikkust edasi antud. Teema valisin huvi tõttu barokktantsu ja –muusika vastu ning ühtlasi seetõttu, et paeluv ning mõtlemapanev on vaadelda seoseid erinevate ajastute olemuse, esteetika ja kultuuri vahel. Tants kui kunstivorm on osa kultuurist ja ka kajastab ning peegeldab seda vähemal või rohkemal määral, taotluslikult või mitte.

Käsitletud teema on minu meelest oluline ja aktuaalne seetõttu, et barokkajastus leidub mitmeid tendentse, mis kattuvad tänapäeva ühiskonnas leiduvatega, näiteks: erinevate suundumuste paralleelne eksisteerimine, vastuolud, ideede paljusus. Uurides barokile olemuslikke jooni ja vaadeldes nüüdisaegsetes teostes nende edasiandmiseks kasutatud uute vahendite ja liikumiskeelega saavutatud tulemust, võib leida huvitavaid assotsiatsioone ja paralleele möödunud perioodi ning tänapäeva kultuuri ja ühiskonna vahel. Sellise võtte kasutamine kunstiteoses võib avada väga ilmekalt seoseid muutuvatest ja muutumatutest oludest ühiskonnas. Möödunud aja olemuse tõlgendus annab ka teatava võimaluse näha ajastuid läbivaid ideid ning sellega seoses ka tajuda laiemat protsessi kultuuri arengust – selle väliste ja samuti ideeliste aspektide muutumist ja jäävust.

Antud teema avamiseks vaatasin ja kirjeldasin valitud löike kolmest Prantsuse ba-

rokkhelilooja Jean-Philippe Rameau lavateosest, milleks olid „Les Indes galantes“, „Les Paladins“ ja „Les Boréades“. Nähtu põhjal analüüsisin ja tõmbasin paralleele, kuidas minu jaoks on 21. sajandi alguse koreograafide loodud liikumise kaudu edasi antud ja tõlgendatud barokkajastut. Olles eelnevalt tutvunud ka barokse ühiskonna tunnusjoontega, keskendudes eelkõige kunsti- ja tantsuvaldkonnale, leidsin iga lavateose koreograafiast (koos lavalise taustsüsteemiga) seoseid barokk-kunsti, ühiskonna ning ka barokktantsuga, millest toon järgnevalt lühikokkuvõtted.

Barokkteose „Les Indes galantes“ (koreograaf Blanca Li) valitud lõigu koreograafias olid põimunud barokktantsu elemendid ironiseerivate ja ajastuväliste liigutustega. Liikumise struktuuris esines erinevates tantsudes nii sümmeetriat kui ka asümmeetriat, millest esimene viitab nii barokktantsu tunnusjoontele kui ka loob ideelisel tasandil seoseid sotsiaalse korruga barokses ühiskonnas ja teine piltlikustab barokile omast vastandite olemasolu. Tantsijate liikumine sisaldas palju ülepakutud poose, tuues rõhutatult välja möödunud aja käitumisele iseloomulikke väljapeetust kõrgseltskondades. Samuti oli teoses kasutatud akrobaatilisi trikke, loomaks visuaalset efekti, mis on barokk-kunstile omane püüdlus.

Teoses „Les Paladins“ (koreograafideks José Montalvo ja Dominique Hervieu) väljendus barokne idee kunstide ühendamisest, kantuna erinevate meediumite kasutamise tasandile; samuti barokk-kunstile omane heterogeensus ja uusi piire korpav esteetika. Teoses leidis palju barokkajastule omaseid ideid, mis olid kantud nüüdisaegsesse visuaalsesse vormi ja osaliselt ka läbi tänapäeva tehnoloogia (videoprojektsioon ja –töötlus) edasi antud: ebaloomulikkus, absurdsus, vastuolulisus. Liikumiskeel oli tihe, kombineeritud erinevatest stiilidest, esitatud filigraanselt ja täpselt ning osaliselt ka struktuurilt baroklikult sümmeetriline. Lavastus lõi läbi barokliku külluslikkuse, mis oli esitatud erinevate meediumite ning mitmekesise liikumise kaudu, seose ka kaasaegse ühiskonna paljususe ja erinevate valdkondade integreerumise tendentsiga.

„Les Boréades“ (koreograafiks Edouard Lock) kajastas masinliku, tehnilise, täpse ja tihedat käte liikumist täis koreograafia kaudu barokseid käitumisnorme ja etiketi rangust kõrgseltskonnas, rõhutades sisu ja inimlikkuse puudumist ülepakutud välise vormi taga – siin võib ära tunda ka tänapäeval toimuvate pidulike sündmuste fikseeritud tseremoniaalsuse. Lisaks tekitas liikumise masinlikkus assotsiatsiooni tehnikast üleküllastunud nüüdisühiskonnaga. Barokktantsuga sidus koreograafiat žeste kasutav täpselt organiseeritud tähenduslik käte koreograafia ning tantsu tehniline distsipliin.

Kokkuvõtteks leidsin, et eelpool toodud paralleelide olemasolu barokiga teoste nüüdisaegsete interpretatsioonide koreograafias näitab, et läbi tänapäevaste vahendite ja erinevate liikumiskeelte põimimise on võimalik luua mitmetahulisi teoseid, mis kajastavad nii baroklikke elemente kui kõnetavad ka tänapäeva ühiskonda. Kirjelatud lavateostes on põimunud muusika ja liikumise kaudu erinevate ajastute esteetika, andes võimaluse analüüsida baroklikkust ideelisel tasandil ning tõmmata

paralleele ja luua seoseid nüüdisaegse ühiskonnaga. Tänu sellele võivad lavateosed kõnetada vaatajat ka uuel ja huvitaval moel, paeludes lisaks teostes kõlavale barokkmuusikale oma esteetilise mitmekihilisuse, innovaatilise visuaalse vormi ja mitmekülgse tähendusruumiga.

Artikli aluseks on Saile Johanna Langsepa seminaritöö „Baroki olemuse kajastamine barokklavateoste nüüdisaegsete interpretatsioonide koreograafias” (Tallinna Ülikool, koreograafia osakond, 2011).

“TANTSIJALT TANTSIJALE” UUES MAHLAS

Alates uuest aastast pakub “tantsijalt tantsijale” uutmoodi treeningute süsteemi: iga kuu kohta üks treener, kes viib läbi ühe treeningstiili intensiivkursuse. Tunnid toimuvad esmaspäevast neljapäevani.

Jaanuaris liigume Maria Uppini juhendamisel ja laiendame oma teadmisi Cunninghami tehnika vallas, veebruaris rullume aga maas Simo Kruusementi põrandatehnika trennis.

treeningute plaan

7.-31. jaanuar 2013

E, T, K, N kell 10.00-11.30 Maria Uppin, Cunningham

1.-28. veebruar 2013

E, T, K, N kell 10.00-11.30 Simo Kruusement, Põrandatehnika

„tantsijalt tantsijale“ treeningud toimuvad Tallinna Tantsuakadeemias (*Estonia pst 9*).

Maria Uppin - Cunningham

Cunninghami tehnika on selgepiiriline, kuid paindlik moderntantsu tehnika, mille rõhuasetus on jõu, selguse ning täpsuse arendamisel tantsija kehas. Tund on mõeldud tantsukogemusega inimestele.

Maria Uppin on vabakutseline tantsukunstnik ja joogaõpetaja. Ta on lõpetanud Tallinna Ülikooli koreograafia osakonna 2011. aastal ning õppis seejärel aasta New Yorgis Cunninghami ja Limóni tehnikat.

Simo Kruusement - Põrandatehnika

Liikumine iseloomulik kaasaegse tantsu põrandatehnikale. Põrand kui abivahend meie kehale. Keha raskuse kandmine ühest punktist ja ruumist teise ning erinevate kehaosade liikumine läbi maapinna. Kasutades selleks kombineeritud liikumisjadasid läbi erinevate tasandite. Selle kõige juures ei unusta ära ka hingamist ja sellega kaasnevat keha loomulikku liikumist.

Lisainfo: www.inarke.ee / www.tantsuakadeemia.ee

AASIA-VAIKSE OOKEANI TANTSUINFO AJAKIRI

Tantsuhuvilistele mõeldud Aasia-Vaikse Ookeani tantsuinfo ajakiri annab ülevaate sealse World Dance Alliance piirkonna tegemistest. Saab lugeda nii presidentide ja koordinaatorite tegemisestest kui erinevate piirkondade ülevaadet. Näiteks Uus-Meremaa, Austraalia, Bangladeshi, Cambodia, Fiji saarte, Hong-Kongi, India jt meie jaoks teadmata-tundmata-eksootiliste maade KAASAEGSE TANTSU tegemistest. Teatavasti toimus 14.-20. juulini 2012 Taiwanis, Taipei Dance and the Child International Conference, mille kokkuvõtte samuti ajakirjast leiab. Eestlastest osalesid sel konverentsil TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia õppejõud Anu Sööt ja Ele Viskus ning nendepoolset ülevaadet konverentsist saab lugeda **SIIT**.

Aasia-Vaikse Ookeani piirkonna tantsuelu on äärmiselt rikas ja mitmepalgeline, just kaasaegse tantsu vallas. Tegijaid on palju ning seetõttu on tase ka väga kõrge. Reeglina ei jõua meieni võimalust seda näha ja kogeda, kasutagem siis võimalust sellest lugeda.

Ajakirja juurde saab **SIIT**.

TANTSUTEATER TEE KUUBIS ESITLEB: KOREOGRAAF JAAN ULSTI TREENINGTUNNID TALLINNAS

Treeningtunnid algavad 7. jaanuaril 2013

Hommikused treeningtunnid (tantsutehnika)

E 10:00-11:30

R 10:00-11:30

Eesmärgiks on arendada tantsijate tantsutehnilisi oskusi läbi erinevate harjutuste. Tund on mõeldud edasijõudnud tasemel tantsijatele.

Õhtused treeningtunnid (koreograafia)

E 16:30-18:00

R 17:45-19:15

Eesmärgiks Jaan Ulsti ja teiste koreograafide loomingu omandamine ja edasi arendamine. Tund on mõeldud edasijõudnud tasemel tantsijatele.

Hinnad (sulgudes kuutasu)

Hommikune tund

3€ (21€) - Tee Kuubis liikmele

4€ (28€) - Eesti Tantsukunstnike Liidu, Teatriliidu liikmele

6€ (42€) - Täishind

Õhtune tund

4€ (28€) – Tee Kuubis liikmele

6€ (38€) – Eesti Tantsukunstnike Liidu, Teatriliidu liikmele

8€ (50€) – Täishind

Kogu paketi kuutasu

80€ - Täishind

60€ – Eesti Tantsukunstnike Liidu, Teatriliidu liikmele

40€ - Tee Kuubis liikmele

Aadress:

Kreutzwaldi 24, III korruse saal, Tallinn

Tantsuteater Tee Kuubis saalis

Uuel aastal uue hooga!

KALENDER

18.01 / 19.01 19:00 – Hopneri Maja

~~JÕULUD. VIIMAST KORDA~~

<http://tantsuteater.ee>

19.01 20:00 – Okasroosikese Loss

~~GREENFIELDILE~~

www.stu.ee

20.01 18:00 – Genialistide Klubi Tartus

~~JÕULUD. VIIMAST KORDA~~

<http://tantsuteater.ee>

21.01 / 22.01 19:30 – Kanuti Gildi SAAL

~~HIIMUMA TANTSUFESTIVAL:
MAIT JOORITS + KARL SAKS
+ CID PEARLMAN~~

<http://www.saal.ee/event/568/>

22.01 19:00 – Teater No99

~~FINE5 TANTSUTEATER “MANDALA”~~

<http://www.fine5.ee>

01.02 12:00 – Püha Vaimu SAAL

~~RESIDENDID PÜHA VAIMU SAALIS:
DORIS FELDMAN JA
KRISTINA-MARIA HEINSALU~~

<http://www.saal.ee/event/572/>

12.02 / 13.02 / 15.02 / 16.02 19:00 – Okasroosikese Loss

~~PREMIERE 2013:
TRIIN MARTS “KIRKE” &
HELENA KRINAL “LULU JA MARU”~~

<http://stu.ee/lavastused/Premiere-2013/>